

CAPITOLUL 2

POLITICA DE APĂRARE A ROMÂNIEI

Politica de apărare a României este proiectată în vederea promovării intereselor și obiectivelor politico-militare și strategice naționale, îndeplinind două obiective interconexe:

- asigurarea coeziunii și coordonării strategiilor sectoriale în domeniul apărării (restructurarea și modernizarea forțelor, integrarea efectivă în NATO, gestionarea eficientă a politicilor de personal și a resurselor disponibile);
- dezvoltarea diplomației apărării prin promovarea cooperării militare și în domeniul securității, astfel încât aceasta să determine un impact vizibil asupra consolidării instituțiilor statale, consolidării dialogului strategic și schimbului de informații în domeniul militar, promovării stabilității, încrederii și securității prin cooperare.

În actualul mediu de securitate, premisele fundamentale ale politicii de apărare trebuie adaptate la tipologia riscurilor și crizelor, prin încorporarea, alături de diplomația preventivă, a unor noi misiuni ale forțelor armate și definirea parametrilor de adaptare a organismului militar la acestea.

Aderarea la NATO presupune asumarea unui rol suplimentar în această direcție, precum și creșterea capacităților puse la dispoziție pentru întreaga gamă de misiuni ale Alianței, inclusiv cele de apărare colectivă. Operațiunile conduse de NATO nu mai au o delimitare geografică strictă, putând fi desfășurate în orice parte a globului, oricând va fi nevoie și într-un timp de reacție foarte scurt. În îndeplinirea angajamentelor asumate pe linia integrării în Alianță, politica de apărare a României va presupune un accent sporit pe dezvoltarea capacităților de desfășurare în teatru a forțelor, a elementelor de susținere și dislocare a acestora.

2.1. OBIECTIVELE POLITICII DE APĂRARE

În vederea îndeplinirii scopului fundamental al apărării naționale, politica de apărare a României va fi orientată pentru:

1. *integrarea în NATO și Uniunea Europeană și dezvoltarea profilului strategic al României în cadrul acestor organizații;*
2. *reforma organismului militar pentru dezvoltarea unei capacități de apărare credibile, moderne și eficiente;*
3. *întărirea controlului civil și democratic asupra forțelor armate și mecanismelor de realizare a acestuia, în conformitate cu principiile și valorile democrației constituționale;*
4. *consolidarea statutului României de contributor la securitatea regională și globală.*

2.2. DIRECȚIILE DE ACȚIUNE ÎN DOMENIUL APĂRĂRII NAȚIONALE

1. *revizuirea structurii de forțe a armatei;*
2. *continuarea procesului de modernizare a tehnicii militare și a echipamentelor;*
3. *îndeplinirea obligațiilor asumate de România în procesul de integrare în NATO și UE;*
4. *consolidarea sistemului de planificare multianuală a resurselor;*
5. *optimizarea capacității combative a forțelor armate;*
6. *perfecționarea managementului resurselor umane;*
7. *dezvoltarea relațiilor civili-militari și îmbunătățirea mecanismelor de exercitare a controlului civil;*
8. *dezvoltarea și optimizarea cooperării militare bilaterale și multilaterale.*

- 1. Revizuirea structurii de forțe a armatei.** Elementele definitorii ale viitoarei structuri a Armatei României sunt expediționarismul, eficiența, flexibilitatea și interoperabilitatea cu armatele statelor membre NATO. Redimensionarea armatei va urmări crearea unei structuri de forțe capabile să asigure securitatea militară a României, să contribuie la securitatea aliaților săi și să răspundă riscurilor și amenințărilor la adresa securității internaționale. Calendarul de reforme stabilit pe baza consultărilor cu experții Alianței stabilește obiectivele prioritare de reformă care vor asigura îndeplinirea rapidă a obligațiilor care decurg din calitatea de membru NATO și atingerea unor standarde de performanță corespunzătoare.
- 2. Continuarea procesului de modernizare a tehnicii militare și echipamentelor.** Modernizarea înzestrării armatei va conduce la creșterea performanței forțelor armate prin dotarea cu tehnică și echipamente compatibile cu cele aflate în înzestrarea armatelor țărilor membre NATO. Coerența programului de modernizare se bazează pe o alocare pragmatică a resurselor bugetare.
- 3. Îndeplinirea obligațiilor asumate de România în procesul de integrare în NATO și UE.** România își va respecta angajamentele convenite și asumate cu Alianța Nord-Atlantică, în cadrul convorbirilor de aderare din 2003, precum și în cadrul UE, în planul contribuției la realizarea obiectivelor PESA. Procesul de reformă și de îndeplinire a criteriilor necesare integrării în NATO va fi sincronizat cu cerințele de integrare în UE.
- 4. Consolidarea sistemului de planificare multianuală a resurselor.** În vederea îmbunătățirii transparenței și stabilirii coordonatelor necesare pentru un cadru integrat al managementului resurselor pentru apărare, se va acorda prioritate îmbunătățirii Sistemului de planificare, programare, bugetare și evaluare (PPBES), compatibil deja cu procedurile NATO. Totodată, a fost inițiat procesul de conectare la sistemul NATO de planificare, prin intermediul Chestionarului de Planificare a Apărării (*Defence Planning Questionnaire – DPQ*).
- 5. Optimizarea capacității de desfășurare și susținere în teatru a forțelor armate.** Esența reformei rezidă în dezvoltarea capacității de luptă și reacție a forțelor armate. Obiectivul prioritar constă în eficientizarea sistemului militar, astfel încât să asigure capacitatea de conducere a comandamentelor și cea de luptă a trupelor, necesară pentru apărarea credibilă a intereselor naționale, participarea la întreaga gamă de misiuni ale NATO, inclusiv la cele care implică operațiuni de luptă de înaltă intensitate.
- 6. Perfecționarea managementului resurselor umane.** Procesul de redimensionare a forțelor armate va fi completat prin implementarea unui sistem de management al resurselor umane vizând realizarea unei piramide a gradelor, cu un profil similar cu cel al NATO, profesionalizarea forțelor armate și definirea modelelor de carieră militară. Participarea la structurile și comandamentele NATO impune dezvoltarea unui sistem transparent și echilibrat în selecția și instruirea personalului care va încadra funcții NATO naționale și internaționale.
- 7. Dezvoltarea relațiilor civili-militari și îmbunătățirea mecanismelor de exercitare a controlului civil.** Consolidarea controlului democratic asupra armatei reprezintă o condiție a îndeplinirii în mod eficient a misiunilor de bază ale organismului militar. Îmbunătățirea mecanismelor controlului civil va fi realizată prin creșterea transparenței procesului de reformă, cooperarea armatei cu celelalte instituții ale statului și cu societatea civilă. De asemenea, se va urmări eficientizarea cooperării civili-militari în cadrul Ministerului Apărării Naționale și dezvoltarea unui sistem flexibil de comunicare inter-departamentală.
- 8. Creșterea eficienței cooperării militare bilaterale și multilaterale.** Armata română va dezvolta relațiile de colaborare cu armatele statelor membre NATO și EAPC (partenere), cu armatele statelor vecine și ale altor state, urmărind consolidarea stabilității continentului european și crearea unui climat de încredere și cooperare pe termen lung. Cooperarea militară va sprijini în mod direct eforturile în domeniul reformei militare, integrării în NATO, precum și aderării la UE.

2.3. INTEGRAREA ÎN STRUCTURILE MILITARE EUROATLANTICE ȘI EUROPENE

Integrarea europeană și euroatlantică reprezintă interese naționale fundamentale ale României. Extinderea NATO și a UE sunt percepute de România ca fiind două procese interconectate și complementare, prin obiectivul lor comun de asigurare a securității întregului continent european.

2.3.1. PROCESUL DE INTEGRARE ÎN NATO

Integrarea în NATO și reforma forțelor armate sunt două elemente interdependente și esențiale ale eforturilor României de a-și asigura securitatea națională. Obiectivul fundamental al celor două procese îl reprezintă realizarea unei structuri de forțe reduse numeric, mai flexibilă, mobilă și cu o dotare modernă, interoperabilă cu NATO și care să asigure posibilitatea de a participa la acțiuni comune cu forțele aliate.

Procesul de integrare a înregistrat un ritm susținut o dată cu punerea în aplicare a Planului de Acțiune pentru Aderare (*Membership Action Plan - MAP*), simultan cu intensificarea participării la celelalte inițiative lansate în cadrul Parteneriatului pentru Pace. El va fi continuat în cadrul ciclului V al MAP (2003-2004) și adaptat cerințelor calității de membru NATO.

Integrarea în NATO oferă oportunitatea adaptării planurilor și conceptelor de reformă în paralel cu procesul de transformare pe care îl traversează Alianța în prezent. Evoluțiile dezvoltate la nivelul Alianței după Summit-ul de la Praga configurează rolul statelor invitate, precum și viitoarea participare la consolidarea noilor structuri și capacități ale Alianței. În acest context, **România a demarat un proces de revizuire fundamentală a planurilor de apărare, încorporând principiile și conceptele prevăzute în Directivă Ministerială a NATO 2003**, și orientat prioritar spre asigurarea expediționarismului, mobilității și flexibilității capacităților proprii.

2.3.1.1. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU ADERARE ȘI CALENDARUL DE REFORME

Lansat la Summit-ul NATO de la Washington din 1999, Planul de Acțiune pentru Aderare (MAP) a orientat și sprijinit eforturile statelor aspirante în vederea îndeplinirii cerințelor de aderare. Participarea practică în cadrul MAP se realizează prin implementarea Programului Național Anual pentru Integrarea României în NATO, document structurat pe 5 capitole, care vizează aspecte legate de: probleme politice și economice, apărare/militare (capitolul II), asigurarea resurselor, securitate și juridice. Pentru domeniul militar, MAP sprijină procesele de reformă în scopul creșterii gradului de interoperabilitate cu NATO a forțelor naționale.

Cel de-al patrulea ciclu MAP, care s-a încheiat în octombrie 2003, s-a focalizat pe continuarea și adaptarea procesului de reformă la cerințele Alianței, punând accentul pe: managementul spațiului aerian și apărarea antiaeriană; dezvoltarea elementelor pentru Sprijinul Națiunii Gazde; îmbunătățirea pregătirii personalului; dezvoltarea capacităților pentru lupta împotriva terorismului; îmbunătățirea capacităților de apărare NBC; creșterea interoperabilității cu NATO; restructurarea și operaționalizarea forțelor; perfecționarea managementului resurselor umane; dezvoltarea logisticii și îmbunătățirea susținerii forțelor dislocate în teatru; participarea în operațiuni Pfp conduse de NATO, de luptă împotriva terorismului și în cadrul formațiunilor multinaționale.

Acest ciclu a deschis noi domenii de cooperare cu Alianța pe linia participării la combaterea terorismului, dezvoltării protecției împotriva armelor de distrugere în masă și identificării unor posibile forme de specializare militară în cadrul Angajamentului de la Praga privind Capabilitățile. Direcțiile de acțiune incluse în capitolului II din ciclu MAP V se concentrează pe asumarea angajamentelor militare în cadrul convorbirilor de aderare și pe îmbunătățirea contribuției militare pentru întreaga gamă de misiuni ale Alianței. Obiectivele ciclului V al MAP vizează următoarele domenii: participarea la întregul spectru de operațiuni NATO și la campania internațională împotriva terorismului; restructurarea forțelor; Sprijinul Națiunii Gazde; managementul spațiului aerian și apărare antiaeriană; planificarea apărării; instruirea personalului; managementul personalului; revizuirea cadrului legislativ intern; înzestrare; dezafectarea echipamentelor redundante.

Pentru a facilita integrarea rapidă în Alianță, a fost elaborat un **calendar de reforme** dezvoltat prin consultări cu NATO și construit pe baza celor cinci domenii MAP. Calendarul de reforme urmează practic linia MAP, concentrându-se pe un set de obiective precise de reformă ce urmează a fi îndeplinite cu prioritate. Agenda Armatei României în perioada 2003-2007 va fi generată în mod direct de obiectivele acestui calendar, care încorporează o abordare de ansamblu a domeniilor-cheie ale reformei militare. La nivel politic, acest document demonstrează capacitatea și voința de a continua reformele și de a ne asuma obligațiile calității de membru NATO.

De asemenea, capitolul de apărare din cadrul Calendarului de reformă pregătește *integrarea efectivă în planificarea și revizuirea forțelor* la nivelul Alianței, stabilind deja contribuția României la misiunile Alianței, prin **asumarea asigurării unui nivel de cadru de divizie**, format din două brigăzi, comandamentul de divizie, elemente de sprijin logistic și comunicații, interoperabile, dislocabile și sustenabile în teatrul de operații.

Obiectivele Calendarului de reforme, capitolul probleme de apărare/militare:

- îmbunătățirea legislației existente referitoare la dislocarea trupelor românești în afara teritoriului național și la tranzitul și staționarea forțelor aliate pe teritoriul României;
- finalizarea documentelor de planificare a apărării, reforma structurii de forțe și revizuirea cerințelor operaționale pentru forțele teritoriale;
- participarea la procesul de planificare a forțelor în NATO și consolidarea contribuției la misiunile Alianței;
- interconectarea sistemului de management al spațiului aerian cu sistemul NATO de supraveghere aeriană;
- securizarea comunicațiilor;
- îmbunătățirea facilităților Sprijinului Națiunii Gazde;
- perfecționarea sistemului de educație și instruire;
- selecția și pregătirea personalului care va încadra funcții în cadrul structurilor NATO;
- perfecționarea Sistemului de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (SPPBE);
- menținerea unui nivel corespunzător al resurselor alocate apărării;
- asigurarea competenței lingvistice;
- dezvoltarea unei structuri de personal compatibile cu standardele NATO;
- dezvoltarea corpului subofițerilor în cadrul forțelor armate;
- managementul eficient al echipamentului militar în exces.

În 2004, s-a realizat trecerea de la Obiectivele de Parteneriat asumate de România în procesul PARP la obiectivele de forță (*Force Goals*). În luna octombrie 2003 a avut loc prima negociere cu echipa NATO a Propunerilor privind Forțele (*Force Proposals*). Integrarea în sistemul NATO de planificare a forțelor reprezintă o transformare majoră cu impact asupra definirii și dezvoltării structurii Armatei României.

Asigurarea unei strânse corelări a procesului național de planificare cu cel aliat constituie un demers fundamental pentru o contribuție reală și eficientă la securitatea euroatlantică și la procesul de transformare a NATO în ansamblul său. Această coordonare s-a realizat prin încorporarea în documentele interne de planificare a principalelor prevederi și cerințe ale noii Directivei Ministeriale NATO, aprobată de miniștrii apărării din statele membre cu ocazia reuniunii Consiliului Nord-Atlantic din 12 iunie 2003.

2.3.1.2. CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI LA NATO

Calendarul de reformă elaborat după desfășurarea negocierilor de aderare reflectă un proces dual: stabilește direcțiile de acțiune ale reformei până la obținerea calității de membru cu drepturi depline al Alianței și previzionează contribuția efectivă la îmbunătățirea capacităților NATO. Forțele armate vor participa la **întregul spectru de misiuni NATO**, de la misiuni tip Articol 5 la operațiuni de răspuns la crize, inclusiv pe componente de reconstrucție și stabilizare.

Planificarea anterioară pentru participarea la operațiuni NATO/PfP va fi translatată către un nou pachet robust de forțe corespunzător statutului de membru al Alianței.

a) Dinamica pachetului de forțe puse la dispoziția NATO (conform Calendarului de reformă)

			2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Forțe terestre	Cadru de divizie	1 brigadă mecanizată (cu capacități de desfășurare și auto-sustinere)	[Timeline bar from 2003 to 2008]						
		1 brigadă de luptă			[Timeline bar from 2005 to 2008]				
		unități de sprijin și sprijin logistic până la nivel de cadru de divizie						[Timeline bar from 2007 to 2008]	
Forțe aeriene	1 escadrilă MiG-21 Lancer (12 avioane)		[Timeline bar from 2003 to 2008]						
	1 detașament IAR-330 SOCAT (4 elicoptere)		[Timeline bar from 2003 to 2008]						

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Forțe aeriene	1 escadrilă MiG-21 Lancer (pentru NATINEADS)		●	→	→	→	→
	6 divizioane a.a. SA2 (pentru NATINEADS)		●	→	→	→	→
Transport strategic	1 detașament C-130 B (2 avioane)	●	→	→	→	→	→
Forțe navale	1 echipă de scafandri EOD/SEAL	●	→	→	→	→	→
	1 fregată		●	→	→	→	→

Dinamica pachetului de forțe va fi dezvoltată în cadrul planificării Propunerilor de Forțe, pe baza evaluărilor naționale și a solicitărilor SHAPE.

În urma negocierilor cu NATO privind Propunerile de Forțe (*Force Proposals*), termenul pentru punerea la dispoziția NATO a brigăzii mecanizate va fi extins de la 2003 la 2007, pentru cea de-a doua brigadă (de vânători de munte) de la 2005 la 2007, iar pentru cadrul de divizie de la 2007 la 2009. În urma aceluiași negocieri, oferta va fi modificată pentru a include o escadrilă MiG-21 Lancer cu 15 avioane din 2007 și un detașament de elicoptere IAR-330 SOCAT cu 3 elicoptere din 2008. De asemenea, 4 avioane MiG Lancer (pentru NATINEADS) vor fi puse la dispoziție din 2006, 1 avion C-130 Hercules și 4 elicoptere IAR 330, pentru transport în teatru, din 2007 și 2 fregate din 2005.

Pentru participarea la **Angajamentul de la Praga privind Capabilitățile (PCC)**, România dispune în prezent de un pachet important de capacități puse la dispoziția Alianței, care vor putea contribui la reducerea deficitelor identificate de autoritățile militare NATO în domenii precum: transport aerian, cercetare, vânători de munte, poliție militară, supraveghere și avertizare timpurie, capacități de război electronic, protecție NBC, asigurare medicală. De asemenea, România și-a manifestat intenția de a contribui la proiectele multinaționale din cadrul procesului de îmbunătățire a capabilităților NATO.

În contextul definirii dimensiunii militare a Uniunii Europene, România dorește să participe la dezvoltarea cooperării în domeniul capabilităților dintre NATO și UE prin conectarea proiectelor din cadrul PCC cu cele în curs de dezvoltare la nivelul Planului de Acțiune privind Capabilitățile Europene (ECAP) și dezvoltarea unei strânse coordonări la nivelul Grupului de lucru NATO-UE pe Capabilități.

De asemenea, România intenționează să contribuie la **Forța de Răspuns a NATO** cu unități de elită și capacități de reacție rapidă, care vor fi identificate din cadrul pachetului de forțe puse la dispoziția Alianței.

b) Participarea la Programul NATO pentru Investiții în Domeniul Securității (NATO Security Investment Programme - NSIP):

Participarea la acest program vizează îmbunătățirea unor elemente de infrastructură pentru Armata României, folosind și fonduri NATO. Bugetul comun al Alianței include fonduri special prevăzute pentru acest program, fiecare națiune contribuind cu o cotă-parte la finanțarea programelor comune în domeniul infrastructurii militare. Proiectele eligibile propuse de națiuni sunt în principal cele care vizează **infrastructura proprie cu relevanță regională** sau utilitate crescută pentru dislocarea forțelor aliate în operații și exerciții comune. Cofinanțarea de către NATO a unor proiecte naționale (statele membre contribuind și ele cu o cotă-parte pentru realizarea proiectelor) permite practic utilizarea fondurilor NSIP din contribuțiile proprii, un stat membru putând beneficia de fonduri mai mari prin aceste proiecte, decât cele incluse în contribuția sa națională la bugetul NSIP.

În prezent, NSIP se implementează sub conducerea Comitetului pentru Infrastructură din cadrul Secretariatului Internațional.

Este în curs de derulare o analiză referitoare la **contribuția graduală a României la NSIP**. În funcție de dezvoltarea acestui program în viitor, noi proiecte pot fi definite pentru a beneficia de finanțare în cadrul NSIP. Gestionarea la nivel național a problematicii specifice va fi realizată prin **biroul NSIP** înființat în cadrul Ministerului Apărării Naționale.

c) Extinderea prezenței militare românești în cadrul structurilor militare ale Alianței Nord-Atlantice

În vederea îmbunătățirii coordonării activităților PfP, a fost înființată în 1998 **Misiunea României la NATO**, șeful Misiunii având rang de ambasador. Misiunea este alcătuită, ca principale structuri, din **Secțiunea Politică și Secțiunea de Apărare**.

Secțiunea Politică reprezintă componenta Misiunii României care asigură interfața dialogului politic dintre România și NATO, pe de o parte, și dintre România și state partenere, pe de altă parte. **Secțiunea de Apărare** din cadrul Misiunii gestionează problematica referitoare la procesul de planificare și revizuire a apărării, planificarea forțelor, integrare în Alianță, participare la EAPC și PFP, cooperare NATO-UE, securitate regională, infrastructură și armamente, neproliferarea armelor de distrugere în masă, resursele pentru apărare.

Reprezentanța Militară este structura specializată a M.Ap.N., subordonată nemijlocit șefului Statului Major General, pentru asigurarea legăturilor cu Comitetul Militar al NATO și cu Comitetul Militar al UE. **Reprezentanța Statului Major General la SHAPE** asigură legătura Statului Major General și a statelor majore ale categoriilor de forțe armate cu SHAPE.

Începând cu data de 29 martie 2004, data aderării României la NATO, Misiunea României s-a transformat în **Delegația României la NATO**, în cadrul căreia vor crește numărul și competențele personalului civil și militar, pentru asigurarea după aderare a unui management eficient al relației cu structurile Alianței și participării la diferite procese sau comitete din cadrul NATO.

Pe baza convorbirilor de aderare a fost stabilit **numărul de funcții care vor fi alocate României pentru încadrare în comandamentele și structurile politice și militare ale NATO**. Se va trece la o **încadrare graduală** a personalului militar și civil, pe baza solicitărilor Alianței și a pachetului național de personal eligibil (funcționari, ofițeri și subofițeri). La nivelul structurilor aliate, se va acorda prioritate încadrării funcțiilor din cadrul **Secretariatului Internațional și Statului Major Internațional**, incluzând participarea în cadrul Diviziei Planificare și Operații, Diviziei de Sprijin al Apărării și Diviziei Investiții pentru Securitate, Logistică și Planificare Urgențe Civile. România va participa și la următoarele agenții NATO: Agenția de Standardizare, Colegiul de Apărare, Centrul de Cercetări al Comandamentului NATO pentru Transformare (SACT), Agenția de Cercetare și Tehnologie, Agenția de Consultare, Comandă și Control, Agenția de Coordonare a Sistemului de Comandă și Control Aerian, Agenția de Aprovizionare și Întreținere.

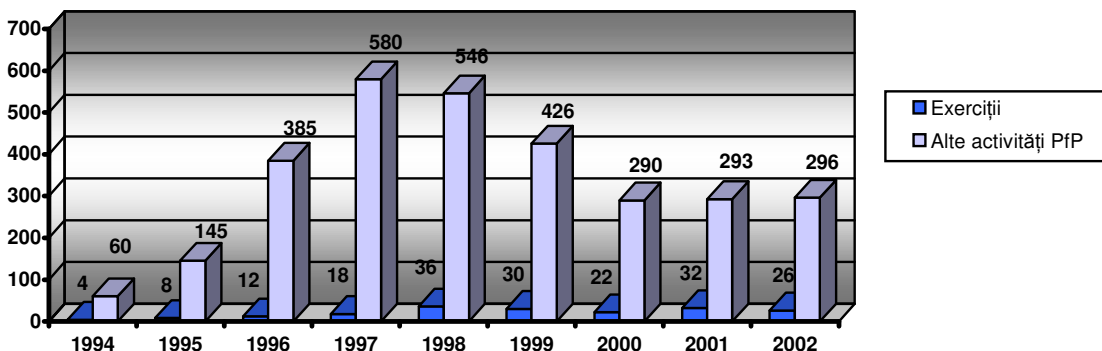
2.3.1.3. MECANISME DE COOPERARE DINTRE STATELE MEMBRE NATO ȘI STATELE PARTENERE

Aderarea României la PFP a modelat reforma organismului militar, constituind un instrument al pregătirii forțelor destinate misiunilor multinaționale în sprijinul păcii și un vector pentru sporirea credibilității României ca factor stabilizator și furnizor de securitate în Europa de Sud-Est.

a) **Participarea la Programul Parteneriatului pentru Pace (PFP)** a impulsionează procesul de pregătire pentru admiterea în NATO. Principale obiective **urmărite de România**:

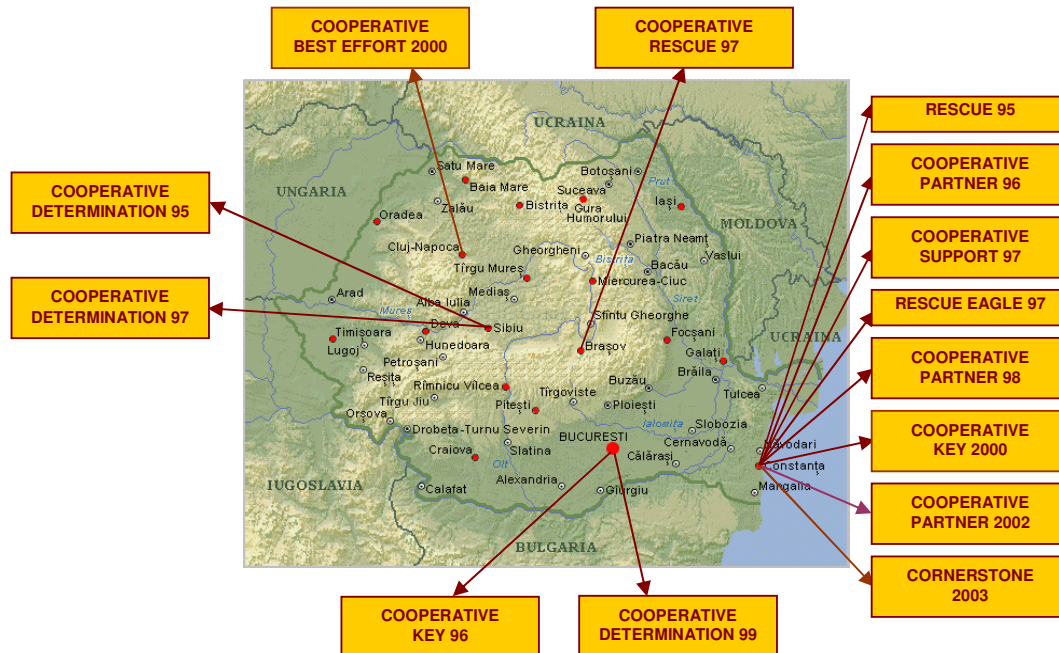
- pregătirea pentru participarea la toată gama de operațiuni PFP, alături de forțele NATO;
- pregătirea reprezentanților naționali care să lucreze în cadrul comandamentelor multinaționale întrunite (CJTF);
- focalizarea pe elementele de creștere a interoperabilității, în conexiune cu cerințele aderării la NATO;
- îmbunătățirea participării la Procesul de Planificare și Evaluare a Parteneriatului (PARP) și a cooperării cu alte state în acest proces.

Participarea României la PFP a cunoscut o creștere semnificativă a complexității exercițiilor și activităților.

După o participare la peste 1.100 de activități în perioada 1997 – 1998, România a aplicat, în cadrul procesului de planificare a activităților, **criteriul calitate-eficiență**, înlocuind abordările cantitative

anterioare. Astfel, activitățile programate în perioada ulterioară au fost reduse numeric și au fost selectate pe domenii prioritare, accentul fiind pus în special pe: apărarea aeriană, managementul spațiului aerian, comandă–control – comunicații – C3, logistică, infrastructură, instruirea în domeniul limbii engleze, doctrină și instrucție. Forțele armate române au luat parte la întreaga gamă de exerciții NATO/PfP (terestre, aeriene, navale, logistice și de protecție civilă), exersând cele trei misiuni de bază ale Parteneriatului: operațiuni în sprijinul păcii, căutare-salvare și ajutor umanitar. De asemenea, un număr important de exerciții au fost găzduite de România.

Ca participant dinamic și beneficiar al diferitelor programe și inițiative derulate în cadrul PfP, România va continua să se implice activ în formulele de cooperare ale PfP cu state partenere și se va orienta spre dezvoltarea **unei strategii pe termen lung pentru consolidarea prin EAPC și PfP a securității și stabilității în Balcani, Caucaz și Asia Centrală**. Experiența acumulată de la semnarea Documentului-Cadru PfP (1994) poate constitui un element valoros în definirea treptată a unor măsuri concrete de sprijin pentru alți viitori candidați la aderarea la NATO.

În contextul redefinirii cadrului de cooperare al Parteneriatului la Summit-ul de la Praga, România va participa la eficientizarea structurilor și proceselor existente, cât și la identificarea unor noi modalități de cooperare în domeniul **combaterii riscurilor neconvenționale la adresa securității regionale și globale**. Rezultatele concrete ale transformării Parteneriatului, respectiv **Planul de Acțiune al Parteneriatului împotriva Terorismului (PAP-T)** și **Planurile Individuale de Acțiune ale Parteneriatului (IPAP)**, vor reorienta și întări dialogul existent.

b) Consiliul Parteneriatului Euroatlantic (Euro-Atlantic Partnership Council - EAPC) asigură cadrul necesar consultărilor dintre membrii săi, pe scară largă, în ceea ce privește aspectele politice și de securitate. România a participat la toate activitățile organizate în acest cadru, de la aderare (1997) și până în prezent. România va continua să acționeze în cadrul EAPC în domenii cum ar fi: securitatea în sud-estul Europei; gestionarea situațiilor de criză; controlul armamentelor; stoparea proliferării armelor de distrugere în masă; combaterea terorismului internațional; planificarea apărării și bugetelor; controlul democratic și civil asupra forțelor armate; educația și instruirea.

În contextul transformării Alianței, procesele de cooperare în cadrul EAPC și PfP vor trebui adaptate pentru a răspunde necesității de **eficientizare a proceselor de instruire și analiză a capacităților**, precum și de **redefinire a rolului regional** al acestor inițiative.

2.3.2. COOPERAREA POLITICO-MILITARĂ CU STRUCTURILE UNIUNII EUROPENE

Cu ocazia Conferinței de Îmbunătățire a Capacităților (Bruxelles, noiembrie 2001), România a pus la dispoziția Uniunii Europene un pachet de forțe destinat întăririi capacităților militare ale UE în domeniul gestionării crizelor. Forțele identificate au fost aceleași cu cele alocate pentru operații NATO/PfP. Cu ocazia

reuniunii miniștrilor apărării din țările membre UE și state partenere (Bruxelles, 19 mai 2003), a fost reconfirmat angajamentul precedent, urmând ca acesta să fie revizuit, în sensul armonizării sale cu viitoarea ofertă de forțe puse la dispoziția NATO. Acest angajament revizuit a fost comunicat la UE la sfârșitul lunii martie 2004. România apreciază demersurile complementare din cadrul NATO și UE, prin conectarea Angajamentului de la Praga privind Capabilitățile (PCC) cu dezvoltările Planului de Acțiune privind Capacitățile Europene (ECAP).

Participarea la dezvoltarea componentei europene de securitate și apărare corespunde **obiectivelor asigurării coerenței și cooperării la nivelul NATO și UE, al evitării duplicărilor** și al dezvoltării congruente în domeniul capabilităților militare, conform principiului „capacități separabile, dar nu separate”.

Nivelul contribuției militare la UE este de aproximativ 3.700 de militari, reprezentând una dintre cele mai importante oferte ale unui stat viitor membru UE. Pentru operaționalizarea componentei civile a Uniunii Europene, România a pus la dispoziție un contingent de 75 de polițiști.

România își manifestă interesul pentru creșterea contribuției la pregătirea forțelor și capacităților UE prin participarea la activitățile în acest domeniu (exerciții, aplicații etc.). De asemenea, România este interesată în intensificarea colaborării cu agențiile europene cu responsabilități în domeniul securității și apărării – Institutul pentru Studii de Securitate și Centrul Satelitar.

Angajamentele asumate de UE la reuniunile de la Helsinki și, ulterior, la Bruxelles/Laeken, relative la implementarea Planului de Acțiune pentru Capabilitățile Europene (ECAP), demonstrează angajamentul de remediere a deficiențelor înregistrate la nivelul UE în acest domeniu. România va participa la dezvoltarea acestor procese în contextul coordonării Angajamentului de la Praga privind Capabilitățile cu ECAP, precum și prin intermediul Grupului de lucru NATO-UE privind Capabilitățile.

În acest context, elaborarea unei strategii la nivelul statelor membre UE în domeniul **industrii de apărare** va contribui, în mod esențial, la implementarea cu succes a obiectivelor procesului *follow-up* ECAP. Totodată, constituirea unei agenții europene cu responsabilități în armonizarea politicilor naționale în domeniu poate reprezenta un important instrument pentru optimizarea eforturilor UE în domeniul managementului crizelor. România deține o importantă experiență de colaborare cu structurile actualmente reziduale ale UEO – Grupul pentru Armamente al Europei Occidentale (WEAG) și sprijină translatarea acestei expertize la nivelul participării în noile inițiative ale UE în domeniul industriei de apărare.

România participă la **Misiunea de Poliție Militară a UE** din Bosnia-Herțegovina cu 9 ofițeri și a luat parte la operațiunea militară a UE din *F.R.I. a Macedoniei*¹ (**Operațiunea CONCORDIA**) cu 3 ofițeri de stat major. **Consolidarea cooperării operaționale UE-NATO în Balcani și stabilirea unui cadru concret de concertare a responsabilităților asumate de cele două organizații** vor permite în viitor îmbunătățirea mecanismelor și proceselor existente de stabilizare a regiunii.

2.3.3. COOPERAREA MILITARĂ INTERNAȚIONALĂ

Relațiile militare internaționale ale României se desfășoară pe baza prevederilor Constituției și ale legilor referitoare la apărarea națională și în strictă conformitate cu acordurile, convențiile și tratatele internaționale la care România este parte.

Caracterul evolutiv al misiunilor forțele armate extinde diplomația apărării în noul mediu de securitate prin includerea unei game largi de programe de cooperare și creștere a securității și încrederii în plan regional și global.

În acest context, cooperarea militară bi- și multilaterală răspunde obiectivelor politicii externe și de securitate a României, prin focalizarea pe promovarea activă a securității și stabilității, dezvoltarea unor comunități de securitate bazate pe un set comun de valori și principii democratice, configurarea unor politici de cooperare în plan regional și global.

Obiectivele urmărite în acest domeniu sunt:

- amplificarea relațiilor militare bilaterale cu armatele statelor membre ale NATO și UE;
- dezvoltarea cooperării militare în plan regional și extinderea sa spre spații de proximitate în zona Mării Negre și a Caucazului;
- redefinirea cooperării cu statele membre ale Parteneriatului pentru Pace;
- susținerea intereselor strategice ale României prin cooperarea cu actori de importanță majoră din diferite regiuni ale lumii;
- îndeplinirea obligațiilor pe linie militară ce revin României ca urmare a încheierii de acorduri, convenții și tratate internaționale.

¹ Turcia recunoaște Republica Macedonia cu denumirea sa constituțională.

PARTENERIATUL STRATEGIC INTENSIFICAT ROMÂNIA – SUA

A fost inițiat în 1997, promovează cooperarea bilaterală în domenii considerate de ambele părți ca fiind strategice (reforma economică, politică, cooperarea militară, securitatea regională și amenințările neconvenționale). Parteneriatul joacă un **rol strategic și politic fundamental**, atât din prisma **asigurării securității euroatlantice**, cât și din cea a **sprijinirii directe a reformelor din cadrul sectorului de securitate din România**. În acest context, principalele obiective ale parteneriatului vizează:

1. sprijin pentru reforma forțelor armate;
2. dezvoltarea cooperării bilaterale în operații multinaționale;
3. utilizarea eficientă a fondurilor din cadrul Inițiativei de la Varșovia, prin angajarea unor proiecte care corespund domeniilor prioritare ale reformei forțelor armate;
4. utilizarea eficientă a expertizei consilierilor americani.

Coordonarea acestui parteneriat se realizează prin **GRUPUL BILATERAL DE LUCRU ROMÂNIA-SUA** a cărui activitate se desfășoară în sesiuni anuale.

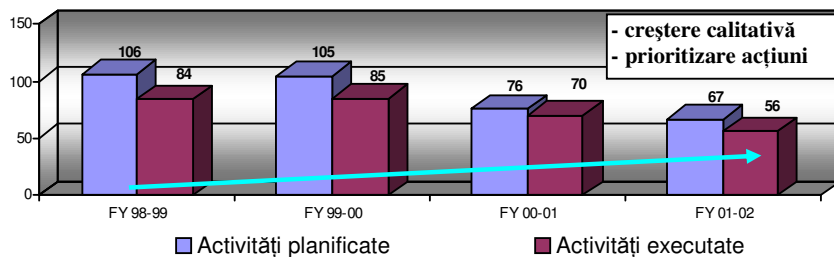
În urma discuțiilor la cel mai înalt nivel care au avut loc cu ocazia vizitei în SUA a Președintelui României (octombrie 2003), parteneriatul bilateral va fi dezvoltat pe o nouă viziune strategică care va încorpora premisele noului statut al României de membru NATO și, în acest context, se va configura pe linia unei alianțe de securitate. Coordonatele evoluției acestei noi relații vizează dezvoltarea unor noi parametri în cooperarea bilaterală, inclusiv în plan militar, substanțierea participării comune la asigurarea stabilității regionale, precum și la lupta împotriva terorismului.

Principalele programe de asistență militară oferite de SUA României sunt:

1. PROGRAMUL MIL-TO-MIL

Programul MIL-TO-MIL vizează stabilirea de contacte ale militarilor români cu militari americani, familiarizarea cu structurile militare americane, personalul, conducerea, instruirea și dotarea acestora. În România acest program funcționează începând cu 1 aprilie 1993.

Activități desfășurate în cadrul programului MIL-TO-MIL

2. „INIȚIATIVA DE LA VARȘOVIA”

„Inițiativa de la Varșovia” reprezintă un program guvernamental SUA de finanțare a țărilor PfP pentru a contribui la îmbunătățirea capabilităților de apărare ale acestora și constă în fonduri FMF nerambursabile și fonduri IMET. România a beneficiat din 1996 până în prezent de un **cuantum de peste 100 milioane USD**.

Din anul 2001, proiectele Ministerului Apărării Naționale aferente acestui program sunt planificate în **Sistemul Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (SPPBE)** și se regăsesc în 7 programe de constituire, modernizare și pregătire a forțelor armate.

➤ Programul de Finanțare Militară (FMF)

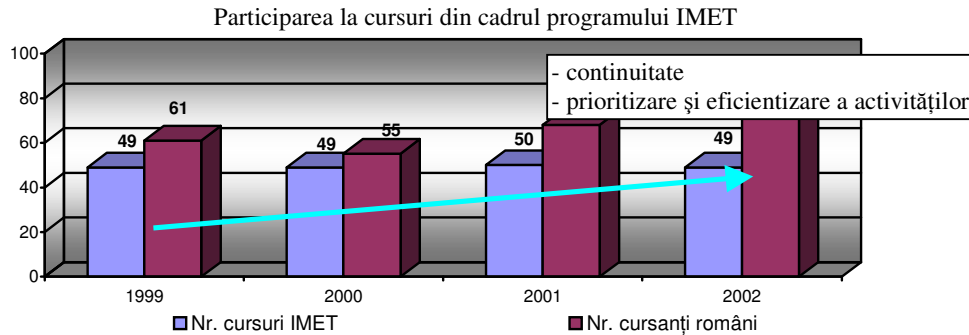
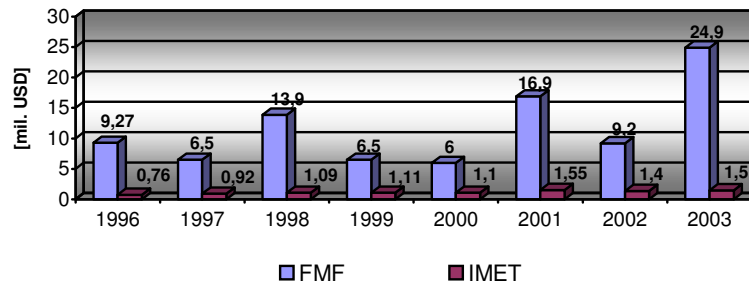
Domeniile de interes în cadrul participării la programul FMF includ: comunicații, transport aerian, managementul spațiului aerian, informatică, achiziții, pregătirea personalului.

➤ Programul Internațional de Învățământ și Instruire Militară (IMET)

Principalele domenii în care România primește asistență sunt: pregătirea personalului (instruire, simulare, învățarea limbii engleze), restructurare și modernizare militară, managementul spațiului aerian, sprijin logistic, informații militare.

CAPITOLUL 2

Ministerul Apărării Naționale beneficiază de asistența SUA, prin FMF și IMET, încă din anul 1996, după cum urmează (situația este prezentată pe ani fiscali SUA):

Cooperarea extinsă cu experții **Institutului pentru Analiza Apărării (IDA)** a contribuit în mod direct la dezvoltarea sistemului de management al resurselor de apărare și la îmbunătățirea cadrului de cooperare interdepartamentală în acest domeniu. Din 2001 se derulează un contract vizând oferirea asistenței în revizuirea și implementarea planurilor de restructurare a forțelor armate ale României, în domeniul managementului resurselor umane și al instruirii prin simulare.

Cooperarea cu SUA a vizat, de asemenea, îmbunătățirea sistemului românesc de instruire și pregătire militară, prin constituirea **Centrului de Management al Resurselor de Apărare** de la Brașov (cu asistența Academiei Navale din Monterey), a **Centrului de Instruire prin Simulare** și a **Centrului de Pregătire a Subofițerilor** de la Pitești.

În cadrul parteneriatului pe termen lung stabilit cu **MAREA BRITANIE**, România a beneficiat de asistență și consiliere în procesul de elaborare a strategiilor de restructurare a forțelor armate, managementul resurselor umane, politica de apărare, modernizarea forțelor navale și educația și instruirea militară. Cooperarea bilaterală a avut un rol important în dezvoltarea unui parteneriat operațional, prin participarea României sub comandă britanică la operațiunile de stabilizare din Afganistan și Irak. De asemenea, Marea Britanie a oferit asistență în constituirea **Centrului Regional de Instruire PFP** de la București.

O relație de parteneriat pe termen lung a fost stabilită cu **GERMANIA**. Experți militari germani oferă consiliere în procesul de elaborare a strategiilor de restructurare a forțelor armate, managementul resurselor umane, instruirea militară și modernizarea echipamentelor militare. Consultările bilaterale au determinat dezvoltarea unor relații militare constructive, cu impact direct asupra dezvoltării forțelor armate ale României.

PARTENERIATUL SPECIAL ROMÂNIA – FRANȚA, lansat în 1997, reprezintă o formă de cooperare în mai multe domenii (politic, economic, militar etc.), precum și o modalitate concretă prin care Franța sprijină eforturile României de integrare în structurile europene și euroatlantice de securitate.

Aceleași domenii și obiective caracterizează, din punct de vedere militar, și **PARTENERIATUL STRATEGIC ROMÂNIA-ITALIA**. Acesta a fost constituit după participarea României la Forța Multinațională de Protecție din Albania, condusă de Italia, în cadrul Operațiunii Alba, în perioada aprilie-iunie 1997. Cooperarea în operațiuni multinaționale va continua în cadrul brigăzii conduse de Italia din forța de stabilizare din Irak.

Programele de cooperare militară bilaterală sunt concepute conform cerințelor obiectivelor de parteneriat și nevoilor de asistență formulate de România. Din această perspectivă se remarcă cooperarea militară cu **TURCIA** și **GRECIA**. De asemenea, România a dezvoltat o cooperare continuă și substanțială cu **NORVEGIA** și **OLANDA**, în sprijinul procesului de integrare în NATO.

O atenție deosebită este acordată de România și relațiilor militare bilaterale cu statele vecine, în scopul sporirii încrederii și securității, precum și pentru valorificarea potențialului de sprijin reciproc pentru realizarea reformelor militare. Din această perspectivă, **RELAȚIILE ROMÂNNO-UNGARE** pot fi considerate în plan regional ca un veritabil model de **parteneriat strategic**, bazat pe încredere reciprocă și sprijin real. Un exemplu în acest sens este **Batalionul mixt româno-ungar de menținere a păcii**, devenit operațional în ianuarie 2000.

2.4. REFORMA ORGANISMULUI MILITAR

Reforma militară are drept **scop** construirea unei armate moderne, redusă numeric, flexibilă și mobilă, expediționară, cu o capacitate de luptă ridicată, interoperabilă cu NATO, capabilă să descurajeze și să contracareze o agresiune armată împotriva României și a aliaților săi.

Premise:

- asigurarea îndeplinirii misiunilor forțelor armatei;
- pragmatismul planificării; eficientizarea raportului preț – beneficiu;
- controlul societății civile și transparența proceselor de reformă.

Obiective:

- completarea cadrului legislativ necesar desfășurării reformei militare;
- asigurarea mobilității, flexibilității și adaptabilității sistemelor de conducere și logistice și creșterea capacității de reacție și răspuns;
- operaționalizarea integrală a forțelor puse la dispoziție întregii game de misiuni ale NATO;
- aplicarea riguroasă a criteriilor și standardelor de performanță în managementul resurselor umane;
- modernizarea înzestrării la nivelul standardelor NATO;
- perfecționarea instruirii și înzestrării subunităților de menținere a păcii și a celor mixte cu ale altor țări;
- dezvoltarea în cadrul sistemului militar a unor structuri specializate în relația cu societatea civilă;
- asigurarea unui management optim al resurselor de apărare.

2.5. CONSOLIDAREA CONTROLULUI CIVIL ȘI DEMOCRATIC ASUPRA FORȚELOR ARMATEI

O dimensiune importantă a procesului de reformă o constituie abordarea, într-o perspectivă democratică, a rolului Armatei României în cadrul statului de drept, precum și elaborarea unei concepții integrate privind relațiile dintre armată și societate, ca parte a reformei în societatea românească.

Relația armatei cu societatea civilă reprezintă o componentă importantă a triunghiului de relații “societate civilă – armată - autorități politice” și a politicii de apărare. În acest context, consolidarea relațiilor civili-militari este fundamentală pentru politica de securitate națională.

A fost creat un sistem de pârghii constituționale și legale care asigură controlul democratic civil asupra forțelor armate. Într-o primă etapă, România a urmat o abordare de sus în jos (*top down approach*), prin stabilirea unui cadru legal pentru implementarea controlului civil democratic, și a reorganizat instituția militară. A doua etapă s-a concentrat asupra implementării adecvate a prevederilor legale. În cea de-a treia etapă, au fost adăugate alte prevederi mai detaliate și procesul a fost aprofundat.

Această ultimă etapă este încă în curs de desfășurare și **vizează integrarea reformei militare în procesul mai larg de reformă a sectorului de securitate** pe baza coordonării și cooperării în asigurarea controlului civil democratic asupra întregului spectru de forțe de securitate. În prezent, controlul civil democratic este orientat pe **asigurarea corelării resurselor cu obiectivele politice, eficientizarea managementului organizațional, îmbunătățirea expertizei profesionale a funcționarilor publici și sprijinirea constituirii unei comunități de securitate în cadrul societății civile.**

La nivelul Ministerului Apărării Naționale:

- Ministrul apărării naționale, secretarul de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euroatlantică și Politica de Apărare, secretarul de stat și șef al Departamentului pentru Relații cu Parlamentul, Armonizare Legislativă și Relații Publice, secretarul de stat și șef al Departamentului pentru Armamente și secretarul general al Ministerului Apărării Naționale sunt personalități civile. Un număr important de specialiști civili își desfășoară activitatea în armată, ocupând funcții importante: consilieri, directori sau directori adjuncți ai direcțiilor centrale ale Ministerului Apărării Naționale.
- Au fost implementate prevederile Legii **funcționarilor publici** și au fost clar delimitate competențele și domeniile de responsabilitate ale funcționarilor civili din aparatul administrativ al Ministerului Apărării Naționale. A crescut nivelul expertizei personalului civil în probleme de apărare, iar procesul de pregătire al funcționarilor civili va continua și pe viitor.
- Introducerea **Sistemului de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (SPPBE)** asigură finanțarea adecvată a obiectivelor reformei militare și aderării la NATO. Coordonarea și evaluarea acestui sistem, inclusiv pentru programele categoriilor de forțe se asigură de către Departamentul de Integrare Euroatlantică și Politica de Apărare. Bugetul apărării, construit pe baza unor programe majore, este aprobat de către Parlament, asigurându-se astfel controlul direct asupra modului de cheltuire a banilor publici.
- **Educația în probleme de apărare și de securitate națională** a fost dezvoltată prin pregătirea demnitarilor, reprezentanților mass-media și ai societății civile, alături de militari de rang înalt, în instituții specializate, cum ar fi Colegiul Național de Apărare.
- Alte aspecte importante ale relațiilor civili-militari sunt cele legate de **comunicare, transparența față de mass-media** fiind un aspect fundamental al controlului democratic civil.
- În cadrul Ministerului Apărării Naționale direcțiile de acțiune pentru consolidarea controlului civil vor avea în vedere:

- îmbunătățirea **managementului organizațional**;
- creșterea numărului de civili aflați pe funcții de conducere;
- dezvoltarea **managementului comunicării și a cooperării** dintre structurile civile și militare;
- **asigurarea competenței profesionale ca unic criteriu de promovare**;
- creșterea gradului de **profesionalizare** a personalului militar, concomitent cu îmbunătățirea expertizei civile în probleme politico-militare;
- dezvoltarea și implementarea unui **ghid al carierei funcționarilor publici** din sistemul militar.

La nivelul controlului democratic în plan instituțional:

Parlamentul asigură controlul civil fundamental asupra organismului militar. Între pârgurile de acțiune parlamentară se înscriu solicitarea de informări, documentare, rapoarte privind starea armatei, interpelări adresate ministrului apărării naționale, audieri în cadrul comisiilor de apărare, ordine publică și siguranță națională ale responsabililor militari, întâlniri periodice ale acestor comisii cu șefi militari cu agendă prestabilită. De asemenea, Parlamentul aprobă bugetul alocat pentru apărarea națională.

Președintele României este comandantul forțelor

armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile ce privesc apărarea și siguranța națională.

Guvernul României este principala instituție a statului cu atribuții în domeniul politicii de apărare și de securitate națională.

Curtea Constituțională verifică legalitatea și constituționalitatea legilor și actelor normative cu aplicabilitate în domeniul apărării și siguranței naționale.

- Secretatul de stat pentru relații cu parlamentul, armonizare legislativă și relații publice din Ministerul Apărării Naționale prezintă, periodic, comisiilor de specialitate din Parlament principalele realizări ale reformei și asigură promovarea adecvată a proiectelor de lege pe probleme de apărare și securitate.

La nivelul controlului democratic, vor fi avute în vedere următoarele direcții de acțiune:

- sprijinirea perfecționării nivelului de expertiză al personalului civil din cadrul comisiilor de apărare, ordine publică și siguranță națională din Parlament;
- îmbunătățirea transparenței în relațiile dintre Ministerul Apărării Naționale și Parlament prin înaintarea periodică de rapoarte informative de către conducerea Ministerului Apărării Naționale la aceste comisii;
- perfecționarea cadrului legislativ;
- sporirea competenței instanțelor civile în rezolvarea unor probleme în materie de apărare;
- intensificarea colaborării cu organisme neguvernamentale.

Controlul democratic asupra forțelor armate conferă acestora legitimitate, un grad ridicat de acceptare și respect din partea societății, de a cărei resurse și capacități beneficiază armata, și contribuie intrinsec la consolidarea securității naționale și a respectării principiilor democratice în plan intern.

2.6. CONSOLIDAREA STATUTULUI ROMÂNIEI DE CONTRIBUTOR LA SECURITATEA REGIONALĂ

Contribuția României la securitatea regională este direcționată către afirmarea rolului **de contributor în domeniul securității și factor de stabilitate în Europa de Sud-Est**, rol prin care se asigură atât stabilitatea proprie, cât și demonstrarea capacității de acțiune ca stat membru NATO. Astfel, România se implică activ în cadrul inițiativelor multilaterale de cooperare regională și participă cu forțe și capacități militare la operațiuni de răspuns la crize sub mandatul organizațiilor internaționale.

FORȚE DISPONIBILE PENTRU MISIUNI DE MENȚINERE A PĂCII SUB MANDAT ONU ȘI OSCE ȘI PENTRU FORMAȚIUNI MULTINAȚIONALE REGIONALE

- ◆ **Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud-Est/MPFSEE (SEEBRIG):**
  - 1 batalion de infanterie;
  - 1 companie de geniu;
  - 1 pluton de cercetare;
  - 1 pluton de transport;
  - 1 companie de transmisiuni (în calitate de țară care găzduiește comandamentul);
  - 1 companie de stat major (în calitate de țară care găzduiește comandamentul).
- ◆ **SHIRBRIG** - 1 companie de infanterie (forțe în așteptare cu nivel ridicat de operativitate)
- ◆ **BLACKSEAFOR** – 1 navă (corvetă)
- ◆ **BATALIONUL MIXT ROMÂNNO-UNGAR** - 1 modul de 449 de militari dintr-un batalion de infanterie
- ◆ **BATALIONUL DE GENIU TISA** - 1 companie de geniu

2.6.1. COOPERAREA REGIONALĂ MULTILATERALĂ

1. Procesul Reuniunilor Miniștrilor Apărării din Europa de Sud-Est (SEDM) și Forța Multinațională de Pace din Sud-Estul Europei (MPFSEE)

Procesul Reuniunilor Miniștrilor Apărării din Europa de Sud-Est (SEDM)

- Scop: Intensificarea procesului de înțelegere și cooperare regională, menit să dezvolte stabilitatea și securitatea în Europa de Sud-Est.
- Acest proces cuprinde reuniuni ale: miniștrilor apărării, adjuncților miniștrilor apărării, șefilor statelor majore generale, adjuncților șefilor statelor majore generale și structurii politico-militare - Comitetului de Coordonare al SEDM (SEDM-CC).
- Participanți: Albania, Bulgaria, Croația, F.R.I. a Macedoniei², Grecia, Italia, România, Slovenia, Turcia și Statele Unite ale Americii. Recent, Ucraina și Republica Moldova au obținut statutul de observator la reuniunile miniștrilor apărării.
- Proiecte lansate în cadrul SEDM:
  - Forța Multinațională de Pace din Sud-Estul Europei /MPFSEE (SEEBRIG);
  - Forța Specială de Geniu/ETF pentru intervenții umanitare și ajutor de urgență (contribuția României: o companie de geniu);
  - Rețeaua de simulare în sud-estul Europei (*South-Eastern Europe Simulation Network/SEESIMNET*) în vederea furnizării arhitecturii necesare pentru organizarea de exerciții asistate de calculator (CAX).
  - Rețeaua de telemedicină de interconectare a spitalelor militare (posibil și a celor civile) din statele membre SEDM (SIMIHO), având ca scop utilizarea sistemelor informatice și de comunicații pentru a acorda asistență medicală la distanță prin satelit.
  - Grupul de lucru pentru “Sprijinul militar privind contraproliferarea armelor de distrugere în masă, securitatea frontierelor și combaterea terorismului” (CBSC WG), a cărui primă președinție a fost asigurată de România pe o perioadă de un an, în cadrul căreia au fost lansate

² Turcia recunoaște Republica Macedonia cu denumirea sa constituțională.

o serie de proiecte relevante pentru îmbunătățirea cooperării interagenții în combaterea riscurilor neconvenționale la adresa securității regionale.

- Cooperarea țărilor SEDM în domeniul armamentelor, industriei de apărare, cercetării și tehnologiei.

Forța Multinațională de Pace din Sud-Estul Europei (MPFSEE)

- Propunerea de înființare a Forței Multinaționale de Pace, cu valoare de brigadă (SEEBRIG), a fost lansată cu ocazia reuniunii miniștrilor apărării din sud-estul Europei (Sofia, 1997).
- State participante: țări membre NATO: Grecia, Italia, Turcia; țări partenere: România, Bulgaria, Albania, F.R.I. a Macedoniei³; țări cu statut de observator: Slovenia, SUA și Croația.
- Misiunile forței sunt: participarea la operațiuni de prevenire a conflictelor și operațiuni în sprijinul păcii, sub mandat ONU sau OSCE, conduse de NATO sau UE; participarea în operațiuni tip “coalitiie de voință” și acțiuni și exerciții sau alte forme de cooperare militară “în spiritul PFP”.
- Comitetul Director Politico-Militar (PMSC) este organismul politico-militar care coordonează întreaga activitate în cadrul SEEBRIG: președinția acestui organism este deținută de statele membre, prin rotație, pentru o perioadă de doi ani.
- Comandamentul forței este asigurat prin rotație de către națiuni, din iunie 2003, sediul comandamentului fiind găzduit de România, la Constanța, pentru o perioadă de 4 ani.

Începând cu 1 septembrie 2001, România a deținut, pentru o perioadă de doi ani, **președinția Comitetului de Coordonare a Reuniunilor Miniștrilor Apărării din Europa de Sud-Est (SEDM - CC)** și a **Comitetului Director Politico-Militar al Forței Multinaționale de Pace din Europa de Sud-Est (MPFSEE - PMSC)**.

Pe timpul acestui mandat s-au înregistrat următoarele progrese mai importante:

- s-a operaționalizat SEEBRIG;
- s-a implementat proiectul “Sistemul de Comunicații și Informatică al SEEBRIG”;
- s-a semnat cel de-al 4-lea Protocol Adițional la Acordul MPFSEE;
- s-a transmis oferta de forțe la NATO, în vederea dislocării brigăzii într-o operațiune de sprijin al păcii, condusă de NATO, din regiune;
- s-a intensificat procesul de instruire a forțelor SEEBRIG și a personalului permanent;
- s-a pregătit noul sediu al comandamentului SEEBRIG de la Constanța;
- s-au stabilit relații de cooperare cu alte inițiative regionale (CENCOOP, SEEGROUP; Pactul de Stabilitate pentru Sud-Estul Europei/Masa III, RACVIAC);
- s-au lansat noi proiecte de cooperare:
  - “Sprijinul Ministerelor Apărării pentru Neproliferarea Armelor de Distrugere în Masă-NBC, Securitatea Frontierelor și Contracurarea Terorismului”;
  - “Cooperarea în domeniul armamentelor, industriei de apărare, cercetării și tehnologiei”;
  - Exercițiul “SEESIM-04”.

2. Grupul de Cooperare Navală la Marea Neagră (BLACKSEAFOR)

- Acordul de constituire a BLACKSEAFOR a fost semnat la nivelul miniștrilor de externe în aprilie 2001.
- State participante: Bulgaria, Georgia, România, Turcia, Federația Rusă, Ucraina.
- Misiunile forței sunt operațiuni de căutare-salvare, operațiuni de asistență umanitară, operațiuni de deminare, protecția mediului, vizite reciproce în porturi, exerciții comune.
- Statutul este *on call*.
- Forța va fi activată cel puțin o dată pe an și va fi formată din minimum 4-6 nave din cadrul a 6 state riverane, incluzând o navă de comandă-control. Va fi folosită ca forță în Marea Neagră, dar la cerere, poate interveni și în afară, în concordanță cu acordul statelor participante. Prima activare a BLACKSEAFOR a avut loc în perioada 27.09-16.10.2001, în Turcia. România a participat cu 1 corvetă și ofițeri de stat major.

3. Batalionul Mixt Româno-Ungar de Menținere a Păcii

- Reprezintă un proiect comun româno-ungar, menit să conducă la sporirea încrederii dintre cele două armate și să asigure interoperabilitatea la nivelul subunităților din compunerea acestei unități mixte.

³ Turcia recunoaște Republica Macedonia cu denumirea sa constituțională.

- Unitatea a devenit operațională la data de 01.01.2000.
- Contribuția cu forțe și mijloace: fiecare parte contribuie cu o structură modulară națională, inclusiv personalul necesar constituirii comandamentului mixt al batalionului. Modulul românesc este format din 449 de militari.
- Activitatea de pregătire în comun: 30% din timpul de pregătire este alocat operațiunilor în sprijinul păcii.
- Schimbarea comenzii batalionului se execută anual.

4. Batalionul Multinațional de Geniu (“TISA”)

- Propunere ucraineană la reuniunea trilaterală România-Ungaria-Ucraina din 1999 de constituire a unei unități multinaționale de geniu în zona Tisei, în scopul asigurării asistenței populației civile locale și participării la eliminarea pagubelor în caz de dezastru în bazinul de recepție al râului Tisa. În septembrie 1999, Slovacia a devenit cea de-a patra contribuatoare la acest proiect.
- În luna februarie 2002 a fost semnat Acordul dintre Guvernul Republicii Ungare, Guvernul României, Guvernul Republicii Slovace și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind înființarea Batalionului Multinațional de Geniu.
- Principii de organizare:
  - se constituie un comandament comun multinațional care se va afla în poziție *stand-by*;
  - problemele de personal, logistică și comunicații interioare sunt în responsabilitatea națională.
- Modulul românesc nu se constituie ca unitate nouă, special destinată unității multinaționale de geniu, ci se vor operaționaliza, din cadrul unor unități de geniu, subunitățile specifice tipului de misiune.

5. Cooperarea Națiunilor Central-Europene în Sprijinul Păcii (CENCOOP)

- Inițiativa a fost lansată de Austria în 1998, având ca scop creșterea capacității națiunilor participante de a contribui la operațiunile de răspuns la crize, dezvoltarea unei rezerve de forțe pentru operațiuni umanitare și a unei rezerve de observatori militari, precum și a unei componente de poliție militară;
- State participante: Austria, Croația (din 2002), Elveția, România, Slovacia, Slovenia, Ungaria;
- România participă cu 2 reprezentanți militari nepermanenți (șeful Celulei de Planificare și adjunctul acestuia) în cadrul elementului de planificare (PLANSTAFF/CENCOOP).

2.6.2. PARTICIPAREA ARMATEI ROMÂNIEI LA OPERAȚIUNI DE RĂSPUNS LA CRIZE

Începând cu anul 1991, România s-a implicat activ în operațiuni ONU de menținere a păcii. Până în prezent, țara noastră a participat cu mai mult de 10.000 de militari în misiunile de menținere a păcii, cu un spectru variat de forțe: batalioane de infanterie și geniu, spitale de campanie, poliție militară, capacități de transport, observatori militari, ofițeri de stat major. Palierul larg de operațiuni militare, de la cele umanitare și de reconstrucție până la cele de luptă, a contribuit în mod direct la dezvoltarea instruirii și interoperabilității forțelor armate și la definirea palierului de adaptare a forțelor armate, în conformitate cu „lecțiile învățate” prin participarea la misiuni multinaționale.

A. OPERAȚIUNI DE SPRIJIN AL PĂCII ÎNCHEIATE

NATO

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiuni
ALBA (Albania)	14.04-24.07.1997	1 detașament tactic „Sfântu Gheorghe” Ofițeri de stat major în comandamentul forței	391 militari 10 militari	Asigurarea protecției și securității punctelor principale de intrare în teatrul de operații (recunoaștere, escortă, patrulare, cercetare) Asigurarea securității Comisiei Internaționale
IFOR (Bosnia-Herțegovina)	20.03-30.11.1996	Batalionul 96 Geniu, dislocat în localitatea Zenica. Batalionul a fost subordonat Corpului Aliat de Reacție Rapidă (ARRC).	200 militari	Activități de deminare, reparații de drumuri și poduri, construcții și reparații de clădiri
SFOR (Bosnia-Herțegovina)	01.12.1996-30.06.2000	1 batalion de geniu 1 detașament de transport ofițeri de stat major în comandamentul forței 1 pluton de poliție militară	812 militari (cu rotiri) 213 pe tur de serviciu	Activități de deminare, reconstrucția infrastructurii și activității administrativ-teritoriale, patrulare, intervenție pentru menținerea ordinii publice etc.

CAPITOLUL 2

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiuni
KFOR (Kosovo)	22.11.2001-20.07.2003 ⁴	1 companie infanterie/Batalionul 811 Infanterie Bistrița Detășamentul BELUROKOS/BELUKROKOS	89 militari	Control permanent al ariei de responsabilitate Asigurarea respectării acordului de pace Participarea la programul de cercetare al Grupului de luptă Reperarea și confiscarea armamentului deținut ilegal Escortarea convoaielor, VIP Participarea la operațiuni de detectare a contrabandei „Black cargo” Prevenirea infiltrării traficantilor în Kosovo, prin acțiuni combinate aer-sol
	din 23.04.2001	1 pluton control trafic rutier	25 militari	Patrulare în zona de responsabilitate; serviciul permanent în puncte de control trafic; misiuni specifice de control trafic Retras din teatrul de operațiuni

OSCE

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiuni
GROM (R. Moldova)	19.04-19.06.1992; 21.07.1992-02.1993	Echipă de observatori militari	31 militari	Asistarea părților în conflict în desfășurarea negocierilor
KVM (Kosovo)	20.08.2000-22.05.2003	Monitor de frontieră	2 militari	Coordonarea mișcării
Misiunea de monitorizare din F.R.I. a Macedoniei	15.10.2001 - iunie 2003	Echipe de observatori	3 ofițeri	Monitorizarea situației din țară

ONU

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiuni
UNOSOM II (Somalia)	06.07.1993-26.10.1994	1 spital de campanie	705 militari 230 pe tur de serviciu	Asistență medicală Misiuni umanitare
UNAMIR (Rwanda)	06.03-15.04.1994	Echipă de observatori militari	5 militari	Monitorizarea acordului de încetare a focului
UNAVEM III (Angola)	01.06.1995-30.06.1997	1 batalion de infanterie ofițeri de stat major 1 spital de campanie	758 militari 31 militari 108 militari (total participanți 3232 militari) 897 pe tur de serviciu	Menținerea păcii în zona de sud-vest și nord-est Activități cu caracter umanitar
MONUA (Angola)	30.06.1997-26.02.1999	La încheierea misiunii UNAVEM III, structura de nivel batalion a fost înlocuită cu o forță de reacție rapidă de nivel companie Ofițeri și subofițeri de stat major	596 militari	Asistență în consolidarea păcii și a reconcilierii naționale, creșterea încrederii și crearea unui mediu stabil
UNIKOM (Irak și Kuweit)	23.04.1991-22.03.2003	Echipă de observatori militari	61 militari 6 pe tur de serviciu	Observarea respectării încetării focului în fosta zonă de conflict

COALIȚII MULTINAȚIONALE

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiuni
DESERT STORM	20.02-20.03.1991	1 spital de campanie	384 militari	Asistență medicală Misiuni umanitare
IRAQI FREEDOM	Martie 2003	1 companie NBC	70 militari	Desfășurați în Kuweit, în sprijinul forțelor activând în teatrul de operații din Irak, în situația unor cerințe de apărare NBC. Retrasă începând cu 15 octombrie 2003 ca urmare a schimbării misiunilor

⁴ Repatriată începând cu 20 iulie 2003, în urma deciziei de retragere a sprijinului logistic asigurat de contingentul belgian, care a fost de asemenea redus.

UE

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiune
CONCORDIA (FRIM)	din 10.06.2003	Ofițeri de stat major	3 ofițeri	Misiuni specifice de stat major Retragere pe 17 decembrie 2003

B. OPERAȚIUNI DE SPRIJIN AL PĂCII ȘI COMBATERE A TERORISMULUI ÎN DESFĂȘURARE

NATO

Operațiune	Perioada	Unitate participantă	Efective	Misiune
SFOR (Bosnia-Herțegovina)	din 01.07.2000	Detașamentul național "Bosnia" 1 pluton de geniu 1 pluton poliție militară	45 militari 23 militari Total: 68 militari	Minarea și deminarea terenului; recunoașterea și cercetarea locurilor în care forțele SFOR urmează să îndeplinească misiuni Construcția, repararea, întreținerea și menținerea viabilității căilor de comunicații rutiere și podurilor Intervenții pe rutele SFOR, în caz de calamități naturale Patrulare și culegere de informații Participarea la dispozitive de luptă pentru asigurarea ordinii publice
	din trim.IV 2001	Celula Națională de Informații	5 militari	Asigură informațiile necesare desfășurării misiunii
	din 01.11.2000	Detașamentul "Olanda" Echipă de comandă Pluton transport Echipa deminare Grupă pompieri și aprovizionare cu CL aviație (încheierea misiuni în iunie 2004)	3 militari 26 militari 4 militari 5 militari Total: 38 militari	Transport persoane, marfă, muniție, mijloace auto sau de luptă defecte; Îndepărtarea/scoaterea din funcțiune a dispozitivelor explozive improvizate; Inspectarea locurilor de dispunere a armamentului Colectarea muniției în posesia populației civile; distrugerea muniției colectate Paza contra incendiilor pe aerodrom Stocarea și mânăuirea combustibilului pentru elicoptere; alimentarea elicopterelor
	din 01.09.2002		7 ofițeri de stat major	Misiuni specifice
KFOR (Kosovo)	din 01.03.2002	1 companie infanterie/ Detașamentul național român de forțe (ROFND) (în cadrul Task Force AQUILA)	86 militari	Verificarea respectării acordului de pace Paza și apărarea taberei, a așezămintelor de cult și a persoanelor din perimetrul acestora Asigurarea libertății de mișcare pe căile de comunicații în cadrul zonei de responsabilitate prin puncte de control trafic și patrule Căutarea și colectarea de armament și materiale prohibite Protecția populației civile
	din 23.04.2001	Personal de stat major	29 militari din care 1 ofițer transmisiuni / APOD până la 01.04.04 6 ofițeri în HQ NATO Skopje 22 în HQ KFOR	Specialiști operații psihologice
		1 Celulă Națională de Informații Ro-NIC	4 militari	Procurarea de date și informații pentru Comandamentul KFOR
Rezerva Strategică SFOR/KFOR	din 2000	1 batalion de Infanterie	400 militari	Intervenția în situații de criză sau de creștere a tensiunii în zonă Asigurarea protecției forțelor din SFOR și KFOR Suplimentarea forțelor după întrebuițarea rezervelor tactice și operative Executarea unor demonstrații de forță cu scop de descurajare.

CAPITOLUL 2

Operațiune	Perioada	Unitate participantă	Efective	Misiune
Operațiunea "FINGAL"⁵ (ISAF-Afganistan)	din 28.01.2002	1 pluton de poliție militară 1 avion C-130 Hercules ofițeri de legătură	25 de militari, 6 ofițeri de stat major 14 militari echipaj C 130 H 2 ofițeri de legătură	Pază și protecție a obiectivelor Patrulare și asigurare a respectării ordinii publice Escortă Monitorizarea activităților criminale în Kabul Control antitero Pentru Aeroportul Internațional din Kabul au fost acceptate 5 funcții pentru militarii români. Urmează să fie desfășurat în teatru un pluton de informații (30 militari) începând probabil cu 1 martie 2004.

OSCE

Operațiune	Perioada	Unitate participantă	Efective	Misiune
Misiunea de monitorizare din Georgia	din 22.07.1999	Echipe observatori	4 ofițeri	Monitorizarea graniței dintre Federația Rusă (Cecenia) și Georgia

COALIȚII MULTINAȚIONALE

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiune
Forța de Stabilizare din Irak	Din iulie 2003, activând în cadrul diviziei conduse de Marea Britanie și a celei conduse de Polonia	1 batalion de infanterie 1 detașament de geniu 1 companie de poliție militară 1 detașament special Ofițeri de stat major și de legătură În curs de dislocare, din ianuarie 2004, 56 ofițeri de stat major și de legătură, personal medical	405 militari 149 militari 100 militari 56 militari <u>39 ofițeri de legătură și stat major</u> Total – 749 militari	Misiuni de stabilizare și sprijin al păcii, misiuni de pază și protecție, deminare și construcții, cercetare și recunoaștere, control și monitorizare trafic
Enduring Freedom (Afganistan)	Din 23.07.2002	1 batalion de infanterie	405 militari 11 ofițeri de legătură și de stat major 25 ofițeri și subofițeri în ANA Training 5 ofițeri-echipe pentru reconstrucția provinciilor	Misiuni de protecție și pază Misiuni de combatere a terorismului și capturare a elementelor <i>Al Qaeda</i> , executarea ședințelor de tragere, verificarea subunităților de intervenție rapidă, instruirea Armatei Naționale Afgane

ONU

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiune
MONUC (Congo)	din 23.10.1999	Echipe de observatori	27 ofițeri	Observarea respectării tratatului de la Lusaka
UNMIK (Kosovo)	din 10.06.1999	Ofițer de legătură	1 ofițer	Misiuni specifice
UNMEE (Etiopia și Eritreea)	din 09.10.2000	Ofițeri de legătură și observatori militari	7 ofițeri	Misiuni de observare
MINUCI (Coasta de Fildeș)	din 15.06.2003	Asistent consilier pe probleme de dezarmare	3 ofițeri	Misiuni de observare
UNAMA (Afganistan)	din 25.07.2003	Ofițer de legătură	1 ofițer	Misiuni de observare
UNMIL (Liberia)	din 15.10.2003	Observatori militari	3 ofițeri	Misiuni specifice
UNOB (Burundi)	din 05.01.2004	Observator militar	1 ofițer	Misiuni de observare

UE

Operațiune	Perioada	Unitatea participantă	Efective	Misiune
EUPM -Misiunea de Poliție a UE (Bosnia-Herțegovina)	din 01.01.2003	Ofițeri de poliție	6 ofițeri	Monitorizarea respectării legilor statului de drept

⁵ Comanda misiunii a fost preluată de NATO începând cu august 2003.